

Boşluk siyaseti ve Türkiye

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Şu sıralarda belli bir tarihe kadar önünü gördüğü söylenen Türkiye'nin hiç de böyle bir konumda bulunmadığı anlaşılmaktadır. Tersine, Türkiye tam bir karmaşa içinde bulunmakta, herhangi bir alanda

herhangi bir konsolidasyon ya da yeniden yapılanma geliştirememektedir. Daha ziyade basit ve sıradan bir pragmatizmin tekelinde bunalmakta olan Türkiye'nin bu durumunu belirleyen en önemli neden hiç kuşkusuz siyasal yapının iç özellikleridir.

Bugünkü Türkiye'de siyasi yapının neyin üzerine oturduğunu anlamak mümkün görünmüyor. Bu, çok tartışıldığı üzere siyasal yapının polarizasyonu ile ilgili olmaktan çok uzak bir konudur. Elbette birbirine yakın partilerin ayrışık olması ve öylelikle de güçlü bir yürütmenin kurulamaması bugünkü sorunların önemli bir bölümünün kaynağı olarak düşünülebilir. Ne var ki, bu noktada iki soru ileri sürülebilir. Örneğin kendi içinde ciddi bir yönetim ya

da yürütme sorunu bulunmayan bugünkü hükümetin daha işlevsel olamamasına bakarak daha da güçlü bir yürütmenin neyi değiştireceği sorusu yanıtızdır. Çünkü, bugünkü hükümetin çıkaramamasından yakındığı yasalar bir yürütme sorunu değildir. Bir ideoloji sorunudur ki, ikinci hususu oluşturan da bu olgudur. Acaba siyasal yapının böyle ayrışık olmasının ve benzer partilerin birleşmemesinin nedeni nedir?

Bu, Türkiye'nin çok uzun bir süreden beri siyasetle sosyoloji arasındaki bağı koparmış olmasından kaynaklanan bir sonuçtur. Siyasetin belli bir sınıfsal temsile yaslanmadığı, belli çıkar çevrelerinin bir tür yansıması olmadığı her durumda makro siyasal dengeler iflas eder. Onun yerini mikro siyasal dengeler alacaktır. Makro dengeler aslında gündelik hayatın çözümünü siyasetten beklediği sorunların bağlamıdır. Ekonomiden başlayarak tüm yönetsel yapılar bu alanda temellenir. O sorunların çözümü ise çoğu kez sanıldığı gibi teknik değildir. Tekniğin seçimine de etkin olacak biçimde ideolojiktir. Bu alan boşaltıldığında siyaset kendi içine kapanmış bir mikrokozmosa dönüşür. Devlet de dahil olmak üzere

tüm siyasal kurumlar, aktörler siyasetin kendi iç hesaplaşmasının ve güç dengesinin birer aracı haline gelir. Siyaset siyaset için yapılmaya başlanır.

Türkiye'deki durum bugün bütünüyle budur. Makro beklentilerin hemen hiçbir tanesini karşılayamayan bir siyasal alandır söz konusu olan. Buna mukabil siyaset, başından sonuna kadar toplumdaki kopuk bir güç hesaplaşmasının çekim alanındadır. İdeolojik bir yönemesi bulunmadığı ve sınıfsal bir etkileşimle iç içe geçmediği için siyaset parçalı yapısını aşamamaktadır. Buna siyasetin ağırlık merkezi kalmamıştır da denebilir. Bütün bu görüntü aslında bir geçiş sürecine tekabül etmektedir. Klasik, korporatist, merkezîyetçi, devlet ağırlıklı bir modelden bunun belli ölçülerde aşındığı bir döneme geçiş başlamıştır. Boşluk siyasetle ve sivil toplum denetimiyle doldurulamadığı gibi siyaset aracı kurum niteliğini yitirmiştir. Hem kendisini daha işlevselleştirememekte hem de devletle toplumun doğrudan yüz yüze gelmesini engelleyememektedir. Dolayısıyla çözüm yürütmenin güçlendirilmesinde değil siyasetin sınıfsal ve ideolojik omurgasının pekiştirilmesindedir.